

Anmälan

Ali Osman: (1999): *The "Strangers" Among Us. The Social Construction of Identity in Adult Education.* Linköping Studies in Education and Psychology No 61.

Ali Osman har nyligen disputerat med sin avhandling *The "Strangers" among Us*. En avhandling som sätter den sociala konstruktionen av olikhet (*difference*) i fokus relaterat till svensk folkhögskola. Syftet med avhandlingen är att problematisera talet om "den andre", som olika (*different*) eller samma (*same*), utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv. Avhandlingen knyter an till ett teoretiskt perspektiv som ser människan som aktivt delaktig i konstruktionen av mening och verklighet.

Osman har intervjuat studenter och lärare, både det han kallar infödda (*native*) och icke-infödda (*non-native*) och i analyserna framgår det att begreppen kultur, etnicitet eller invandrare genomgående används för att konstruera de icke-infödda som utanförstående. Framförallt används kulturbegreppet i konstruerandet av de andra, främlingarna samtidigt som det sker en rasifiering av kulturbegreppet. De icke-infödda, i synnerhet icke-europeiska invandrare, har i sin tur övertagit denna "kulturdiskurs" och talar om sig själva i termer av utanförskap och problem samt som offer för de inföddas fördomar. De infödda stämplat/etiketterar (*label*) således de icke-infödda utifrån kulturbegreppet medan de själva inte "har" kultur! Osman menar att trots att identiteter inte kan ses som fasta och bestående, så beaktas inte detta utan det talas som om identiteterna just har (dessa) fixerade positioner.

Osman menar att debatten om utbildningssystemet måste sättas i centrum i ett mångkulturellt samhälle genom utbildningens viktiga sociala funktion. Med Amy Gutman pekar han på att:

"It is hard to find a democratic or democratizing society these days that is not a site of some significant controversy over whether and how its public institutions should better recognize the identities of cultural and disadvantage minorities . What does it mean for citizens with different cultural identities, often based on ethnicity, race, gender or religion, to recognize ourselves

as equals in the way our children are educated in public school?" (Gutman i Osman 1999, s 9).

Att betona det diskursivas betydelse i skapandet av identiteter är med andra ord fokus i avhandlingen. En fråga att ställa i förlängningen till avhandlingens slutsatser, är vilka möjliga samhällsliga konsekvenser som skulle kunna anas därav? Kommer detta "stämplande" tal att till exempel bidra till marginalisering och ojämlikhet? Säkert i vissa avseenden, men om varje person betraktas var för sig är det möjligen inte lika givet. Kanske kan det finnas en risk med att (ånyo) peka ut invandrare (de icke-infödda) som "offer" för den dominerande kulturen. Var finns i så fall hoppet och öppningen mot en mer jämlik framtid och skolans möjliga roll i sammanhanget?

I Osmans utmärkta genomgång av centrala aspekter och begrepp kopplat till en mångkulturalismdebatt samt rika empiriska material, finns mycket att hämta. Framförallt lyfter han in en debatt och diskussion till Sverige om den mångkulturella skolan, som vi ännu inte sett mycket utav i pedagogiska sammanhang. Därför är Osmans avhandling ett mycket välkommet tillskott.

Lotta Brantefors